

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΕΣ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ

1. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλλου που τέθηκε υπ' όψιν μου, ολίγο προ του ατυχήματος, το ασφαλισμένο όχημα (υπό στοιχεία ΖΗΗ-8312 ΙΧΕ, οδηγούμενο από τον Sanos Ricardo), κινούνταν επί της οδού Ιωνίας (του Δήμου Παπάγου Αττικής) προ της διασταυρώσεως της οδού αυτής με την εκεί οδό Κύπρου, με κατεύθυνση από Χολλαργό προς Αθήνα. Στην διασταύρωση αυτή και στην πορεία του ασφαλισμένου οχήματος υπάρχει οδική πινακίδα P-2 (ΣΤΟΠ), την οποία παραβίασε ο οδηγός του, με αποτέλεσμα 1. να συγκρουσθεί με άλλο όχημα και συγκεκριμένως με το υπό στοιχεία ΙΚΗ-3448 που κινούνταν επί της οδού Κύπρου, με κατεύθυνση από Υμηττό προς Λ. Μεσογείων και 2. να επιπέσει σε διαφημιστική πινακίδα, που ήταν εγκατεστημένη σε οδική νησίδα, στην απέναντι συμβολή των εν λόγω οδών, κατά τρόπο που δεν είχε αρνητικές επιπτώσεις στους χρήστες τουλάχιστον του σημείου της οδού Ιωνίας, στο οποίο ευρίσκονταν ο Sanos Ricardo αμέσως πριν από τη σύγκρουση και ειδικότερα δεν τον παρεμπόδιζε να αντιληφθεί την διαληφθείσα οδική πινακίδα ούτε την καθιστούσε ολιγότερο ορατή ή αποτελεσματική κι ούτε ήταν δυνατόν να αποσπάσει την προσοχή του από την οδήγηση. Η μνησθείσα πινακίδα κατεστράφη, εξ αιτίας της πρόσκρουσης επ' αυτής του ασφαλισμένου οχήματος.

2. Η πινακίδα αυτή χρησιμοποιούνταν για διαφημιστικούς λόγους από την εταιρία υπό την επωνυμία «RETS Δ. Ρετοίνας και Σια Ε.Ε.», κατόπιν σχετικής συμβάσεως μισθώσεώς της, την οποία η εν λόγω εταιρία είχε συνάψει με την διαληφθείσα Δημοτική Επιχείρηση στις 2-1-2008.

3. Από το περιεχόμενο της σύμβασης αυτής, προκύπτει ότι η Δημοτική Επιχείρηση είχε παραχωρήσει στην μισθώτρια εταιρία τη χρήση διαφημιστικής πινακίδας (ρακέττας) που η ίδια η εκμισθώτρια είχε κατασκευάσει και εγκαταστήσει στην ανωτέρω νησίδα. Δηλαδή, σύμφωνα με το μισθωτήριο αυτό, η χρήση της εκμισθούμενης πινακίδας ενέκειτο στην τοποθέτηση επ' αυτής διαφημιστικού μηνύματος, από μέρους της μισθώτριας.

Όμως, από το περιεχόμενο του αριθ. 416/14-12-2009 τιμολογίου της επιχειρήσεως «Χαρίκλεια Κουτσούκη. Επιγραφές-Διαφημίσεις», προκύπτει ότι η επιχείρηση αυτή κατασκεύασε (και μάλλον) τοποθέτησε την προκειμένη διαφημιστική πινακίδα για λογαριασμό της μισθώτριας. Οπότε, με την ως άνω μισθωτήρια σύμβαση, η Δημοτική Επιχείρηση δεν εξεμίσθωσε το δικαίωμα χρήσης της πινακίδας, παρά τον χώρο στον οποίο αυτή θα τοποθετούνταν.

II. Η ΓΝΩΜΗ ΜΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΤΕΘΕΝΤΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ

1. Επί του πρώτου ερωτήματος

Εν όψει τούτων, τίθεται το ζήτημα, εάν η εταιρία μας, ως ασφαλιστής του ζημιογόνου οχήματος, έχει ή όχι την υποχρέωση (κατά τα άρθρα 6 § 1 α' και 10 § 1 π.δ. 237/1986) να αποζημιώσει την εταιρία, που αναφέρεται στη

διαφημιστική πινακίδα, ως ζημιωθείσα από υπαιτιότητα του οδηγού του ασφαλισμένου οχήματος, κατά τη λειτουργία του.

- Η παράνομη τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων και οι εκ του λόγου αυτού έννομες συνέπειες

Στην προκειμένη περίπτωση, η πινακίδα αυτή τοποθετήθηκε στο ανωτέρω σημείο, κατά παράβαση του άρθρου 4 της από 8-11-1968 Διεθνούς Συμβάσεως της Βιέννης, (που κυρώθηκε με το ν. 1604/1986 και έκτοτε κατέστη εσωτερικό δίκαιο, και μάλιστα υπερισχύον κάθε τυχόν αντίθετης διατάξεως του δικαίου αυτού, κατά το άρθρο 28 § 1 εδάφ. α' του Συντάγματος), αφού κατά το εν λόγω άρθρο 4 της μνησθείσας Συνθήκης αποκλείεται η τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων επί του οδοστρώματος ή του πεζοδρομίου, ανεξαρτήτως του εάν με αυτές επηρεάζεται ή όχι δυσμενώς η κυκλοφορία των οχημάτων¹. Επομένως, οι διατάξεις του Κ.Ο.Κ., δυνάμει των οποίων επιτρέπεται η εγκατάσταση διαφημιστικών πινακίδων σε εθνικές και επαρχιακές οδούς, αυτοκινητοδρόμους κλπ, έστω κι αν αυτές δεν δημιουργούν αρνητικές επιπτώσεις στους χρήστες των οδών ή δεν επηρεάζουν με οποιονδήποτε τρόπο την κυκλοφορία (άρθρο 11 § § 1 και 4 ΚΟΚ, πρώην εδάφ. γ' και δ' της § 1 άρθρου 11), είναι ανίσχυρες, διότι έρχονται σε ευθεία αντίθεση με το ως άνω άρθρο 4 της Διεθνούς Συνθήκης.

Ερευνητέο περαιτέρω, είναι το ζήτημα, εάν η παράβαση του τελευταίου αυτού άρθρου (από μέρους είτε του Ο.Τ.Α. που παραχώρησε στον ιδιώτη να τοποθετήσει διαφημιστική πινακίδα σε πεζοδρόμιο, οδική νησίδα κ.ο.κ. είτε του ιδιώτη που προέβη στην τοποθέτηση της πινακίδας αυτής στους εν λόγω απαγορευμένους νόμω χώρους) είναι ή όχι παράνομη, κατά την έννοια της ΑΚ 914, διότι μόνον στην πρώτη περίπτωση στοιχειοθετείται αφενός υποχρέωση των υπαιτίων να αποζημιώσουν τον οδηγό που υπέστη ζημία από την τοποθέτηση την εν λόγω πινακίδας στους μνησθέντες χώρους κι αφετέρου μη θεμελίωση αξίωσης των υπαιτίων κατά του ανωτέρω οδηγού.

Οίκοθεν νοείται, ότι ο ίδιος προβληματισμός ισχύει και σε περίπτωση κατά την οποία υφίσταται παράλειψη αφαιρέσεως διαφημιστικών πινακίδων που έχουν τοποθετηθεί στα εν λόγω οδικά σημεία, αυθαιρέτως. Διότι, η παράλειψη αυτή θα είναι παράνομη, αφού η αφαίρεση των πινακίδων επιβάλλεται από την καλή πίστη. Δράστης της παράλειψης αυτής θα είναι κατά κανόνα ο οικείος Ο.Τ.Α. Από το άλλο μέρος, δράστης παράνομης παραλείψεως μπορεί να είναι και ο ιδιώτης που τοποθέτησε αυθαιρέτως την πινακίδα, διότι έχει δημιουργήσει με τον τρόπο αυτόν επικίνδυνη κατάσταση λ.χ. στους οδηγούς που χρησιμοποιούν την οδό, αφού είναι πολύ πιθανόν σε οδικό ατύχημα να προσκρούσουν στην πινακίδα και να υποστεί το μεν όχημά τους υλικές ζημιές, οι ίδιοι δε σωματικές βλάβες ή θάνατο².

Κατά τα παραδεδεγμένα στο προκείμενο ζήτημα, σε περίπτωση παραβιάσεως διατάξεως νόμου από οιονδήποτε, στοιχειοθετείται αδικοπρακτική συμπεριφορά του παραβιάζοντος, μόνο σε περίπτωση κατά την οποία ο νόμος αυτός αποτελεί «προστατευτικό νόμο», δηλαδή έχει τεθεί για να προστατευθεί ατομικό έννομο συμφέρον (κι όχι το γενικό και

¹ ΣτΕ 909/2007 ΕΣυγκΔ 2007/442. Κριτική της απόφασης αυτής, βλ. στον **Κρητικό**, Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας, έκδ. 2009, υπό το άρθρο 10 περιθ. αριθ. 21-24 σελ. 106-108.

² **Απ. Γεωργιάδης**, στον ΑΚ των Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, υπό το άρθρο 914 περιθ. αριθ. 9 σελ. 698 και περιθ. αριθ. 27-30 σελ. 701-702.

απρόσωπο συμφέρον της ολότητας) ή **και** για να προστατευθεί το ατομικό συμφέρον³.

Κατά τη γνώμη μου, η διάταξη του άρθρου 4 της Διεθνούς Συμβάσεως αποτελεί εκδήλως προστατευτικό νόμο υπό την προπαρατεθείσα έννοια, διότι έχει τεθεί και για την προάσπιση του ατομικού εννόμου συμφέροντος και συγκεκριμένως του συγκεκριμένου ατόμου (οδηγού ή συνεπιβάτη οχήματος ή πεζού), του οποίου τα έννομα συμφέροντα πλήττονται είτε από την παράνομη τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων είτε από την παράνομη παράλειψη αφαίρεσής τους⁴. Επομένως, θεωρώ ότι οι ανωτέρω πράξη/παράλειψη είναι αδικοπρακτικές και εντεύθεν τίκτεται αξίωση των ανωτέρω προσώπων (οδηγού ή συνεπιβάτη οχήματος ή πεζού) προς αποζημίωσή τους από τον υπαίτιο, εάν υποστούν περιουσιακή ζημία εξαιτίας της πράξεως/παραλείψεως που προεξετέθη.

Περαιτέρω, κατά το άρθρο 300 ΑΚ, εάν ο παθών συνετέλεσε στην πρόκληση της ζημίας του, το δικαστήριο μπορεί να μην επιδικάσει αποζημίωση ή να μειώσει το ποσό της⁵. Προϋποθέσεις για την εφαρμογή της διάταξης αυτής είναι **1.** να υπάρχει υποχρέωση προς αποζημίωση και **2.** ο δικαιούχος της αποζημιώσεως, δηλ. ο ζημιωθείς, να έχει συντελέσει στην πρόκληση της ζημίας του⁶.

Το εάν ο ζημιωθείς μπορούσε να αποτρέψει τη ζημία προκύπτει από το σύνολο των περιστάσεων, σε συνδυασμό με τις ηθικές κοινωνικές αντιλήψεις⁷. Η διαπίστωση από το δικαστήριο ότι (παράλληλα με την υπαιτιότητα του δράστη) υφίστατο πταίσμα του παθόντος, του παρέχει τη δυνατότητα είτε να μειώσει το ποσό της επιδικαστέας αποζημιώσεως κατά την κρίση του είτε να μην επιδικάσει παντάπασιν αποζημίωση. Τα στοιχεία της δικαστικής αυτής εκτίμησης είναι τα ακόλουθα : **(α)** Η βαρύτητα των αντιμετωπών πταισμάτων και **(β)** η συμβολή καθενός από τους ενδιαφερομένους στην παραγωγή της ζημίας. Περαιτέρω, το δικαστήριο θα ερευνήσει, κατά τις αρχές της πρόσφορης αιτιότητας, ποίου από τα μέρη η συμπεριφορά ήταν, κατά την κανονική πορεία των πραγμάτων, ικανή να ευνοήσει την παραγωγή του επιζημιού αποτελέσματος⁸.

Υπό τα δεδομένα αυτά, έχω τη γνώμη ότι δυνάμεθα είτε να αρνηθούμε να καταβάλουμε αποζημίωση στην εταιρία για την καταστροφή της

³ Βλ. ενδεικτικώς, **Απ. Γεωργιάδη**, ανωτ., υπό το άρθρο 914 περιθ. αριθ. 50-54 σελ. 705-707. Βλ. και **Κρητικό**, ανωτ., υπό το άρθρο 11 περιθ. αριθ. 26 σελ. 117-118.

⁴ Βλ. όμως αντιθέτως, **Κρητικό**, ανωτ., υπό το άρθρο 10 περιθ. αριθ. 18-21 σελ. 105-107.

⁵ Η ύπαρξη της υπαιτιότητας από μέρους του ζημιωθέντος δεν αποκλείεται κατ' αρχήν, από το γεγονός, ότι στο αποτέλεσμα του ατυχήματος συντέλεσε και συντρέχον πταίσμα αυτού, εφόσον δεν διακόπτεται ο αιτιώδης σύνδεσμος, αλλά η ύπαρξη του πταισματος αυτού, προβαλλόμενη από τον υπαίτιο κατ' ένσταση, συνεπάγεται τη μη επιδίκαση από το δικαστήριο αποζημιώσεως στον παθόντα ή τη μείωση του ποσού της (άρθρο 300 ΑΚ) (ΑΠ 828/2007 ΕλΔ 49/417).

⁶ **Σταθόπουλος**, , στον ΑΚ των Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, υπό το άρθρο 300 περιθ. αριθ. 3 σελ. 106.

⁷ **Λιτζερόπουλος**, στην ΕρμΑΚ, υπό το άρθρο 300, περιθ. αριθ. 33. **Σταθόπουλος**, ανωτ., υπό το άρθρο 300 περιθ. αριθ. 10 σελ. 108. **Αστ. Γεωργιάδης**, ΕνοχΔ. Γενικό Μέρος, σελ. 159-160. **Φουρκιώτης**, Ελληνικόν ΕνοχΔ, § 27 X (γ) σελ. 387. ΑΠ 1002/1980 ΝοΒ 29/330. ΑΠ 1237/1975 ΝοΒ 24/530.

⁸ **Λιτζερόπουλος**, ανωτ, υπό το άρθρο 300, περιθ. αριθ.47. **Αστ. Γεωργιάδης**, ανωτ., § 5 VII 2 σελ. 161. **Σταθόπουλος**, ανωτ., υπό το άρθρο 300 περιθ. αριθ. 12. **Ο ίδιος**, Γενικό ΕνοχΔ, § 9 IV 3 σελ. 326.

πινακίδας, επικαλούμενοι ότι η καταστροφή της οφείλεται αποκλειστικώς σε δική της υπαιτιότητα είτε να υποστηρίξουμε ότι η καταστροφή αυτή οφείλονταν και σε δική της συνυπαιτιότητα τόσο επί τοις εκατόν, οπότε η ευθύνη μας προς αποζημίωσή της περιορίζεται στο ως εν λόγω ποσοστό.

- Το πλάτος (η έκταση) της αποζημιώσεως

Θεμελιώδης παραδοχή : η αποζημιωτέα ζημία της μισθώτριας θα είναι συναφής (δηλαδή συνδεομένη αιτιωδώς) και ισόποση με το ζημιωθέν δικαίωμά της από την ανωτέρω μισθωτήρια σύμβαση, το οποίο έβλαψε αδικοπρακτικώς το ζημιογόνο όχημα : εάν η εταιρία αυτή εμίσθωσε μόνον το δικαίωμα χρήσης της πινακίδας (όπως προκύπτει από το μισθωτήριο), τότε το πλάτος της αποζημιώσεως που δικαιούνται θα έγκειται στο ποιά ζημία υπέστη εξαιτίας της βλάβης μόνον του διαφημιστικού γραφήματος που είχε εγκαταστήσει στην πινακίδα (μείωση πωλήσεων του διαφημιζομένου προϊόντος, από την καταστροφή του γραφήματος και στο εξής)· εάν - αντιθέτως - εξεμίσθωσε μόνο τον χώρο εγκατάστασης της πινακίδας, (όπως προκύπτει λογικώς από το ανωτέρω τιμολόγιο), οπότε κατασκεύασε και τοποθέτησε και τον φορέα (ρακέττα) της πινακίδας, τότε στην ανωτέρω ζημία της θα προστεθεί και η δαπάνη της μισθώτριας και για την κατασκευή/τοποθέτηση της πινακίδας.

2. Επί των δευτέρου και τρίτου ερωτημάτων

Επί τη βάσει των εκτεθέντων, έχω τη γνώμη ότι η εταιρία μας δικαιούνται ν' ασκήσει για λογαριασμό της αγωγή κατά της διαφημιζομένης εταιρίας ή/και κατά του Ο.Τ.Α., προς αποκατάσταση των ζημιών του ασφαλισμένου μας είτε κατ' άρθρο 14 § 1 του ΑσφΝ είτε δι' εκχωρήσεως, τηρώντας τις προϋποθέσεις του νόμου (ΑΚ 455 επ.).